

Evert Offereins (1936)

dierenarts

Hoe viert u Kerstmis?

Ik vier kerst in alle rust.

Goede voornemens?

Ik zou eindelijk eens met roken moeten stoppen, maar verder: nee, geen goede voornemens.

Wat heeft uw generatie op uw vakgebied bereikt de afgelopen eeuw?

Gigantisch veel. Met de opkomst van de paardensport heeft ook ons vak een heel nieuw elan gekregen. Het is een groot onderdeel geworden van de hele veterinaire geneeskunde.

Wat verwacht u van de volgende generatie?

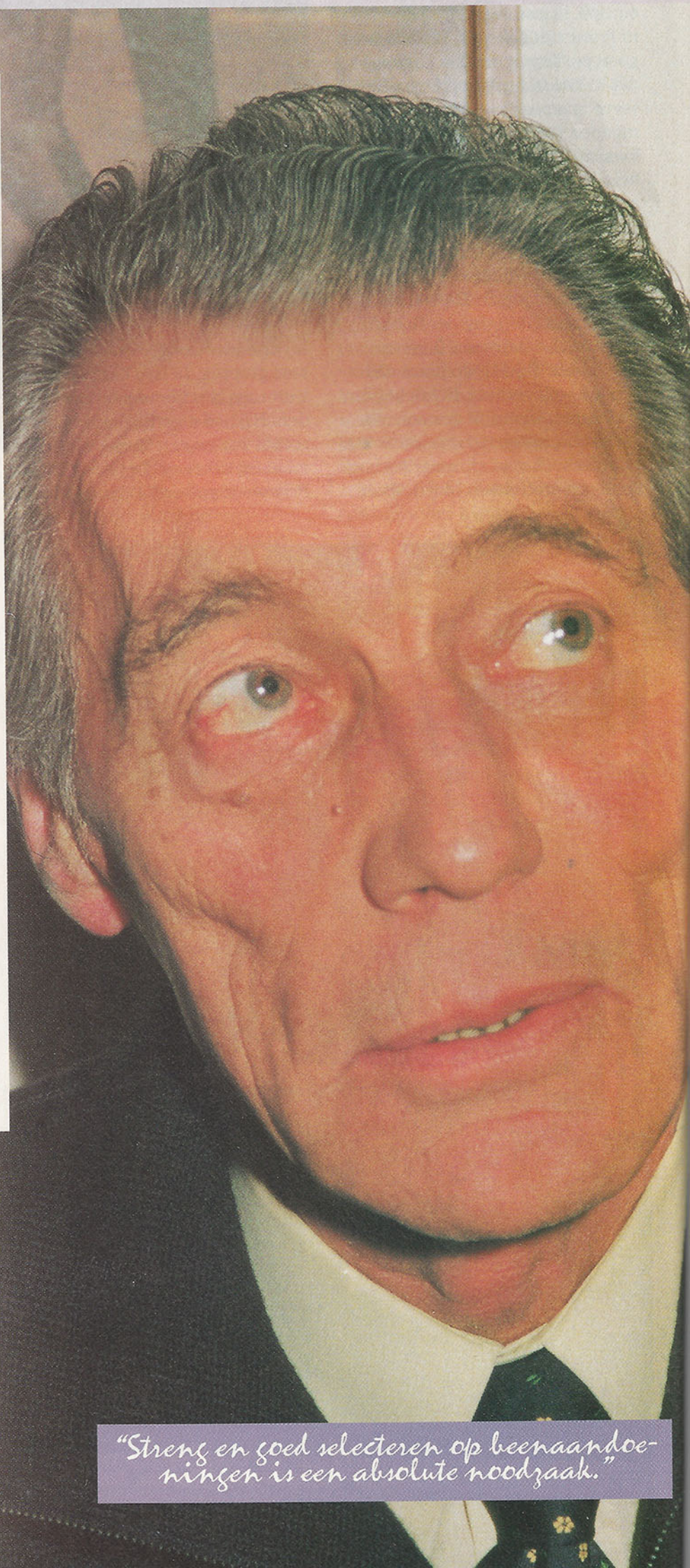
Dat ze op zijn minst net zo ambitieus zijn en met net zo veel interesse te werk gaan om het sportpaard op de been te houden en te verbeteren als tot nu toe het geval is geweest. En dat ze streng en goed selecteren op met name beenaandoeningen. Dat is een absolute noodzaak om de paardensport te blijven bedrijven zoals wij dat nu doen.

Wat was voor u het paard van de 20-ste eeuw?

Dat is Kairouan, het springpaard dat onder Anton Ebben op internationaal niveau presteerde. Hij was het eerste paard dat ik gedurende zijn gehele sportcarrière begeleid heb en waardoor ik bekendheid kreeg als paardenarts.

Wat wordt denkt u het paard van de 21-ste eeuw?

Ferro. Dat paard is gebouwd zoals een paard gebouwd moet zijn. Hij heeft, vind ik, de mooiste kleur die een paard kan hebben en zijn kinderen lijken veelbelovend. Ik hoop dat hij zo gezond is als een visje, dan kan het voor mij bijna niet beter. Ik denk dat Ferro qua beeld en prestatie ook een mooie weergave is van hoever we gekomen zijn met de fokkerij. Hij is nog jong en kan volwaardig de 21-ste eeuw in.

“Streng en goed selecteren op beenaandoeningen is een absolute noodzaak.”

Evert Offereins is nog lang niet aan pensioen toe

Met de omschakeling van landbouwpaard naar sportpaard ontstond ook behoefte aan dierenartsen met extra begrip voor dit nieuwe type paard. De nestor onder de dierenartsen die zich speciaal toelegden op de modernere rijpaarden is Evert Offereins. In zijn praktijk in Bosch en Duin heeft hij veel baanbrekend werk verricht voor veterinaire ondersteuning van de paardensport. Door zijn werk als gespecialiseerde paardenarts werd Offereins een bekende hippische Nederlander. Naast dierenarts is Evert Offereins ook auteur van de bekende boeken 'Beengebreen', 'Paardenbenen' en 'Paardentanden'.

Paarden zitten Evert Offereins in het bloed. Hij is tussen de paarden opgegroeid en heeft altijd een speciale belangstelling gehad voor de edele viervoeters. In 1952 haalde hij als één van de eerste Nederlandse ruiters een diploma bij de Duitse Reit- und Fahrshule.

Ook tijdens zijn studie diergeneeskunde bleven paarden favoriet. "Toen wij in de jaren '50 en '60 diergeneeskunde studeerden was er eigenlijk geen paardengeneeskunde meer op hoog niveau. De oude paardendierenartsen uit het leger waren een beetje uitgerangereerd. De grootschalige nutsdierenhouderij was in opkomst en dat leek voor velen de toekomst. De verwachting was dat de paardenhouderij met de opkomst van de tractoren een aflopende zaak werd. De opleiding in Utrecht op het gebied van paardengeneeskunde was, mede door de terugloop in de paardenhouderij, zeer miniem."

"Ik heb daardoor veel moeite moeten doen om wegwijz te worden op dit werkgebied. In die beginperiode heb ik veel van de kneepjes van het vak geleerd van oude castreurs, hoefsmiden en cavalerieofficieren. Die hebben er belangrijk aan bijgedragen dat ik wat specialistische kennis kreeg. Die mensen wisten in die tijd heel veel. De oude cavalerieofficieren en hoefsmiden zijn uiteindelijk ook de oprichters geweest van vrijwel alle veeartsenijscholen. Daarom hoefde je ook niet te schromen om bij die mensen kennis te vergaren."

"Ik heb mij altijd volledig ingezet om zo optimaal mogelijk paarden te kunnen behandelen. Ik had als eerste een röntgenapparaat om paardenbenen mee te fotograferen en ook de kantelbare operatietafel in mijn praktijk was uniek. Die hadden ze zelfs op de universiteit toen nog niet."

"Natuurlijk heeft het in de ontwikkeling van mijn praktijk geholpen dat beginjaren '60 het paard als sportpaard zo wonderbaarlijk sterk terugkwam. Ik denk niet dat er in die tijd iemand geweest is die aan zag komen dat de paardensport zo een gigantische volkssport zou worden."

Sportpaard

Het gevolg van de ontwikkelingen in de paardenhouderij was dat het landbouwpaard omgevormd moest worden naar een sportpaard. "De paarden van toen kun je niet vergelijken met het huidige paard, maar de problemen bij de paarden zijn eigenlijk niet veel veranderd. We wisten veel minder over allerlei kwalen en de prestaties die we van de paarden vroegen waren veel minder."

Door de andere eisen die aan de paarden gesteld werden, kon het gebeuren dat met de ontwikkeling van het landbouwtuigpaard nogal wat kwalen in de Europese paardenstapel zijn gefokt. "In stap op de zachte bodem heb je niet veel last van aandoeningen zoals kogelartrose en hoefkatrol. Ik denk dat hoefkatrolontsteking in de natuur niet was voorgekomen. De paarden met dergelijke kwalen hielden geen stand. Doordat de mens daar

toen niet op geselecteerd heeft, houd je die kwalen een tijd in de populatie."

Ook de veredelaars van de fokkerij brachten hun eigen problemen mee. "De invloed van de volbloed is natuurlijk onontbeerlijk geweest voor de huidige fokkerij. De elegance, hardheid, maat en snelheid die de volbloed meebracht waren noodzakelijk. Maar de volbloed bracht ook kwalen, zoals slechte hoefkatrollen, lelijk gebouwde spronggewrichten, spat en OCD mee. Volbloeds zijn wel altijd op sport gefokt, maar hardlopen is heel eenzijdig, waardoor de paarden van bepaalde kwalen weinig last ondervinden in hun werk."

Evolutie

Een deel van de huidige problemen bij ons sportpaard schrijft Evert Offereins toe aan de evolutieleer. "Ik denk dat het beenwerk van het huidige sportpaard nog lang niet aangepast is aan hun huidige belasting. We hebben het paard in een tijdsbestek van, zeg, 50 jaar omgevormd van landbouwtuigpaard naar sportpaard. En sport is wel een hele andere belasting dan vrijwel uitsluitend stapvoets op het land werken. Ik denk dat het beenwerk op talrijke punten nog niet is aangepast aan de huidige eisen. Het paard zit wat dat betreft eigenlijk nog in een evolutiefase."

"Het paard heeft zich door de eeuwen heen altijd aan van alles en nog wat willen aanpassen, dus dat zal nu ook wel gebeuren. Het heeft alleen meer tijd nodig. In de natuurlijke selectie is het paard in 60 miljoen jaar geëvolueerd van 35 centimeter naar 135 centimeter groot. Sinds 5000 jaar bemoeit de mens zich met de selectie en is het paard ongeveer 35 centimeter in stokmaat toegenomen. Dat is bijna 4000 keer sneller dan in de natuurlijke selectie."

"Nu de mens de natuurlijke selectie vervangt, moeten we natuurlijk wel zorgen dat we het goed doen en dat we de kwaaltjes er een beetje uitfokken, want dat doet het paard zelf niet meer. Ik vind dat

we daar wel mee op de goede weg zijn, maar het werk is nog lang niet gedaan. Als je de cijfers van de laatste hengstenkeuring bekijkt, zie je dat de selectie op OCD nog nauwelijks effect heeft gehad. De percentages lopen nog niet terug. Op het gebied van hoefkatrol zien we wel duidelijk verbetering. De echte slechte, dus totaal onacceptabele hoefkatrolbeentjes hebben we er wel uit weten te rangeren in 15 jaar röntgenen.”

“Je moet streng selecteren op de gebreken die er toe kunnen leiden dat sportpaarden hun carrière vroegtijdig moeten beëindigen. Dus vooral hoefkatrol, spat, OCD, kogelarthrose.”

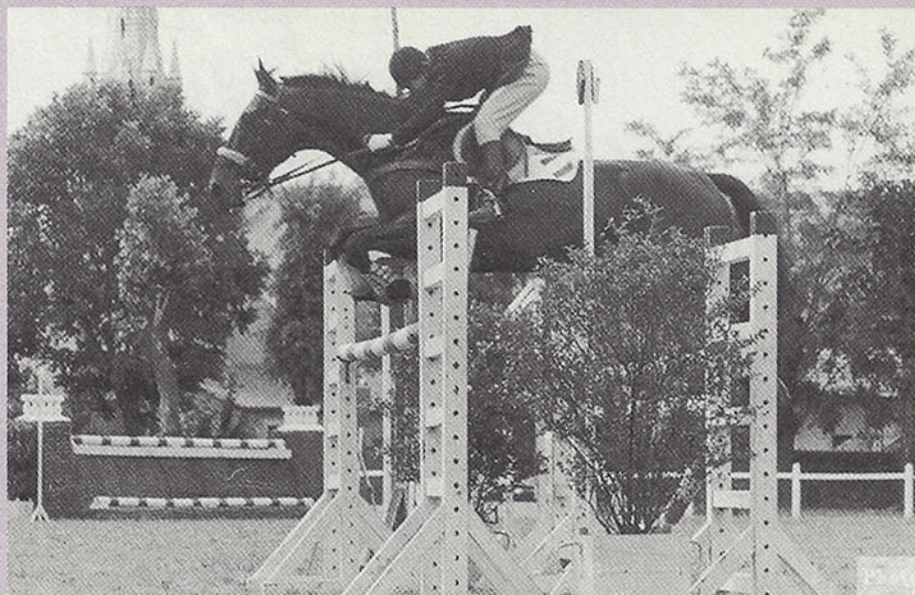
Vooruitgang

Je ziet in alle sporten, dus ook in de paardensport dat de medische begeleiding steeds belangrijker wordt. Het preventief behandelen gaat een steeds grotere plaats in nemen. “Door selectie, training en veterinaire begeleiding kun je prestaties wel degelijk beïnvloeden en ik denk ook dat het gebeurt. Als je topsport wilt bedrijven zul je ook wel moeten.”

“In ieder vakgebied heb je natuurlijk ook mensen die kwaad willen, maar daar moeten we niet vanuit gaan. Er kan altijd sprake zijn van overbelasting, waardoor paarden niet verder komen. Maar ik denk niet dat er snel een paard dood zal gaan door overbelasting. Als er op alle fronten goede begeleiding is kun je denk ik grenzenloos zijn wat betreft prestaties.”

“Een winterstop, zoals die er vroeger was, hoeft niet perse, maar het ligt er heel erg aan hoe je een paard traint en ook in training houdt. Op het gebied van het mentale welzijn van de sportpaarden is denk ik ook nog wel verbetering mogelijk. De psyche van het paard gaat een grotere rol spelen. Tijdelijk iets heel anders doen met sportpaarden, zoals gewoon een tijd lekker door het bos of langs het strand rijden, kan denk ik in veel gevallen ook bijdragen aan het beter presteren. Natuurlijke beweging, ontspanning is iets wat veel topsportpaarden missen. Daar is best nog vooruitgang te boeken voor de sport.”

Wat betreft het mentale welzijn van paarden is de military, of zoals het tegenwoordig heet eventing, de meest ‘paardeigen’ tak van paardensport voor Offereins. “De fysieke belasting op het moment

Kairouan is een van de eerste toppaarden die onder behandeling kwam van paardenarts Offereins. De keuze van paard van deze eeuw was voor Evert dan ook snel gemaakt.

van de wedstrijd is hoog. Maar de training en de recreatie die erbij hoort zorgt ervoor dat het leven van deze paarden veel dichterbij de ware natuur van het paard benadert dan welke andere tak van paardensport dan ook. Dat zie je ook aan militarypaarden: de levendigheid en uitstraling waarmee zij het leven tegemoet treden is veel groter dan bij andere paarden. Je kan best nog iets op de wedstrijden aan te merken hebben, maar dat komt dan doordat er mensen aan de start verschijnen die er niet klaar voor zijn. Military, gereden door deskundige mensen met een goed getraind paard, is de mooiste paardensport die er is. Mark Todd is daar het beste voorbeeld van. Zijn manier van omgaan met paarden is bijzonder.”

Basiskennis

Naast zijn bekendheid als paardenarts is Evert Offereins ook bekend als auteur. Als voorloper op zijn paardenboeken schreef Offereins jaren geleden in het blad ‘Paard & Pony’ diverse artikelen over veterinaire problemen. Al snel werd besloten een deel van de artikelen te bundelen in het boek ‘Beengebreken’. Later volgden de veel completere werken ‘Paardenbenen’ en ‘Paardentanden’.

“Een boek schrijven is vooral gewoon aardigheid voor jezelf, het is leuk om te doen. Om een boek te kunnen schrijven moet je natuurlijk andere boeken lezen. Je houdt op die manier je kennis op peil en blijft op de hoogte. En als je eigen werk dan goed aanslaat is het helemaal leuk.”

“Eén van de belangrijkste redenen om het boek ‘Paardentanden’ te maken was het unieke, schitterende fotomateriaal dat ik over het onderwerp had liggen. Samen met

In 1981 werd in Tampa (Florida) een veiling georganiseerd van KWPN sportpaarden. Samen met onder andere Johan Heins (links) en Daan Nanning zat Offereins in de selectie commissie.

de te vroeg gestorven fotograaf Egbert van Zon had ik het grootste deel van het beeldmateriaal al lang tevoren gemaakt. Het was eerst de bedoeling een boekje over leeftijdschatting te maken, maar dat is door de komst van de chip als identificatiemiddel eigenlijk niet meer relevant. Er komt wel steeds meer belangstelling voor alle mogelijke gebitsafwijkingen. Daarom is besloten dit standaardwerk te maken. De enorme opkomst van paardentandartsen in Nederland geeft ook duidelijk de toenemende belangstelling voor het onderwerp weer.”

Duidelijk is, dat de veterinaire uit Bosch en Duin zijn betrokkenheid bij de hippische sport nog niet verloren heeft. “Ik ben nog lang niet aan pensioen toe. Voor de nabije toekomst liggen er nieuwe taken en functies in een aantal commissies te wachten waarmee ik hoop de veterinaire kennis, en dus de paardensport weer wat verder te helpen.”

Jantien van Zon